

Sterke regio's. Krachtig Gelderland.
*Input voor het verkiezingsprogramma voor de
Provinciale Statenverkiezingen van 2027*

Sterke regio's. Krachtig Gelderland.

Volgend jaar kiezen de Gelderlanders hun nieuwe Provinciale Staten; het nieuwe provinciebestuur voor de periode 2027-2031.

De komende tijd schrijft u het verkiezingsprogramma: een richtinggevend document voor de toekomst van onze provincie Gelderland. Als **Regio Rivierenland** (het samenwerkingsverband van acht gemeenten) en **FruitDelta Rivierenland** (waar overheden, ondernemers, organisaties, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemende inwoners samen de regionale brede welvaart versterken) leveren wij daar graag een constructieve bijdrage aan. Niet door “onze wensenlijst” neer te leggen, maar door te helpen bij het formuleren van een sterk, uitvoerbaar en toekomstgericht verkiezingsprogramma dat recht doet aan de grote opgaven van nu én aan de cruciale rol die regio's daarin spelen. Want die rol is veranderd. Opgaven als woningbouw, bereikbaarheid, waterveiligheid, energie en voedselvoorziening ‘landen’ in de regio. Dáár komen ze samen, dáár worden ze gerealiseerd. Dat vraagt om structurele samenwerking tussen provincie, regio en gemeenten; voortbouwend op de mooie samenwerking die er nu al is. **Sterke regio's voor een krachtig Gelderland, dus.**

Wij hopen daarom van harte dat verkiezingsprogramma's niet alleen richting geven, maar ook aansluiten bij de kracht, schaal en realiteit van regio's zoals de onze.

Strategisch hart van Nederland

Wij zijn het blauwgroene hart van Nederland.

De strategisch gelegen, leefbare regio, die ons land verbindt, voedt en beschermt.

Wij verbinden

Als infrastructureel knooppunt verbinden wij de economische kerngebieden van Nederland. Wat hier 'stroomt', houdt Gelderland en Nederland in beweging.

Wij voeden

Als voedselregio leveren wij een essentiële bijdrage aan onze nationale voedselzekerheid, innovatie en economische kracht.

Wij beschermen

Als deltaregio dragen wij verantwoordelijkheid voor waterveiligheid en klimaatadaptatie, ook voor gebieden ver buiten onze regio en de provincie Gelderland.

Tegelijkertijd zijn wij een regio van dorpen, gemeenschappen en doeners. Een regio die van oudsher is gevormd door samenwerking: eerst in onze strijd tegen het water, nu in onze gezamenlijke aanpak van maatschappelijke en ruimtelijke opgaven. ***Wij zijn geen regio die afwacht. Wij zijn een regio die dóet.***

Samen maken wij Gelderland sterker

De provincie Gelderland heeft een duidelijke ambitie: een leefbare, bereikbare en toekomstbestendige provincie, waarin brede welvaart centraal staat en inwoners worden betrokken bij keuzes. Een ambitie die wij volledig onderschrijven. *Sterker nog: wij helpen haar waarmaken.* Dat vraagt wel iets in de manier van werken: niet top-down, maar in partnerschap; niet vanuit systemen, maar vanuit gebieden en niet achteraf betrekken, maar vanaf het begin samen optrekken. Dat is goed voor de provincie. Dat is goed voor de regio.

Ons aanbod

Wij denken met het oog op het schrijven van uw verkiezingsprogramma graag met u mee over

- hoe regionale opgaven een plek krijgen in uw programma,
- hoe provinciale doelen beter kunnen landen in de praktijk,
- hoe beleid uitvoerbaar en gebiedsgericht wordt
- en hoe samenwerking met regio's structureel wordt vormgegeven.

Bouwstenen voor uw verkiezingsprogramma

In de bijlage reiken wij u zes samenhangende bouwstenen aan, gebaseerd op de opgaven die in Rivierenland samenkomen en de rol die de provincie kan spelen om deze mogelijk te maken. De bouwstenen zijn nadrukkelijk bedoeld als inhoudelijke inspiratie voor uw verkiezingsprogramma en laten zien hoe provinciale ambities concreet kunnen landen in de praktijk van onze regio.

Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om "losse wensen", maar om samenhangende thema's die bijdragen aan de brede welvaart van Gelderland én aan het realiseren van provinciale ambities.

Wij nodigen u uit deze bouwstenen, uiteraard in uw eigen woorden en politieke afweging, een plek te geven in uw verkiezingsprogramma.

Onze inzet is partnerschap voor de lange termijn

Wij zoeken *geen incidenteel contact*, maar een *structurele samenwerking*. Een partnerschap waarin:

- provincie en regio samen optrekken,
- ambities worden gekoppeld aan uitvoeringskracht
- en keuzes worden gemaakt met oog voor samenhang

Want de opgaven waarvoor wij staan zijn te groot, te complex en te verweven om ze alleen te benaderen vanuit één bestuurslaag. Daar hebben wij elkaar voor nodig.

Ten slotte

Wij staan klaar. Om mee te denken. Om mee te bouwen. En vooral: om sámen te werken.

Wij wensen u veel succes met alle voorbereidingen voor de Provinciale Statenverkiezingen van 2027.

Hebt u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen? Neem dan contact op met Bertil Rebel, strategisch adviseur public affairs & lobby: 06-15307372 of brebel@regiorivierenland.nl.

Met vriendelijke groet,
mede namens het Algemeen Bestuur van Regio Rivierenland,

Servaas Stoop
Voorzitter Regio Rivierenland

Janneke Hakkert
Directeur/Secretaris Regio Rivierenland

Opgave 1. Bereikbaarheid als randvoorwaarde voor een sterk Gelderland

Rivierenland ligt op één van de belangrijkste infrastructurele kruispunten van ons land. Via de A2, A15, Betuweroute, Neder-Rijn, Waal, Maas en het Amsterdam-Rijnkanaal worden de economische kerngebieden van Nederland en Europa verbonden. De betekenis van Rivierenland is daarmee niet alleen van regionaal belang, maar essentieel voor het functioneren van Gelderland én Nederland.

Tegelijkertijd staat de mobiliteit in en door Rivierenland meer en meer onder druk. Structurele files op de A2 en A15 leiden tot economische schade, sluipverkeer door dorpen en toenemende druk op leefbaarheid en verkeersveiligheid.

Rivierenland staat voor de volgende uitdagingen:

- structurele files op de A2 en A15 (met grote gevolgen voor de woningbouwopgave en het logistieke toekomstperspectief van Rivierenland);
- toenemende verkeersdruk door woningbouw (in en om Rivierenland) en economische groei;
- kwetsbaarheid van het openbaar vervoer in een overwegend landelijke regio;
- bereikbaar houden van kleine kernen;
- verduurzaming van mobiliteit;
- versterken van multimodale knooppunten.

Wat vraagt dit van de provincie?

- Benoem de A2 en A15 als prioritaire nationale en internationale corridors binnen Gelderland.
- Versterk de gezamenlijke lobby richting het Rijk voor hervatting van het MIRT-traject A2 Deil-Vught, aanvullende maatregelen op de A15 én de spoedige uitvoering van de verbreding van de Rijnburg.
- Benoem bereikbaarheid als randvoorwaarde voor woningbouw, economie en leefbaarheid.
- Investeer met regio en gemeenten in robuuste OV-verbindingen (zoals bijvoorbeeld het versterken van de treinverbinding Arnhem-Tiel-Geldermalsen), buurtbussen, doorfietsroutes (waaronder de fietsbrug over de Lek bij Culemborg) én bereikbaarheid van kleine kernen.
- Benoem 'Knooppunt Tiel/Rivierenland', evenals 'Knooppunt Nijmegen' onderdeel van het Rijksprogramma Topcorridors, als strategisch multimodaal goederenvervoerknooppunt voor weg, spoor en water.

Opgave 2. Wonen, werken en leefbaarheid in balans

Wij leveren een stevige bijdrage aan de Gelderse woningbouwopgave: tot 2035 realiseren we ongeveer 18.000 woningen (20% van de huidige woningvoorraad). Dat vraagt om maatwerk. Onze landelijke en uitgestrekte regio bestaat uit buurtschappen, dorpen en middelgrote steden en ligt in een (fantastisch) landschap waar water en bodem leidend zijn. Woningbouw zal daarom altijd in balans moeten zijn met leefbaarheid, bereikbaarheid, voorzieningen, energie-infrastructuur en klimaatopgaven.

Rivierenland staat voor de volgende uitdagingen:

- versnelling woningbouw en voldoende betaalbare woningen.
- leefbaarheid in kleine kernen behouden.
- netcongestie en bereikbaarheid als randvoorwaarde oplossen.
- huisvesting ouderen en aandachtsgroepen.
- klimaatadaptief bouwen en toekomstbestendige wijken.
- versterking economische pijlers zoals logistiek en agribusiness.

Wat vragen wij van de provincie?

- Investeer in randvoorwaarden → bereikbaarheid, energie-infrastructuur en klimaatadaptatie moeten gelijke tred houden met woningbouw.
- Ondersteun regionale programmering → geef ruimte voor woningbouw op passende locaties, overeenkomstig de woondeals.
- Versnel projecten → help gemeenten bij onrendabele toppen en capaciteitstekorten.

- Maak integrale afweging mogelijk → combineer woningbouw met landschap, landbouw, water en leefbaarheid.
- Sta uitbreidingslocaties toe → in regio's zonder grote steden is alleen inbreiding onvoldoende.
- Pak spuitzonering aan → voorkom vertraging van woningbouw in fruitteeltgebieden (en heb daarbij nadrukkelijk oog voor een gezonde leefomgeving).
- Plan energie en woningbouw samen → voorkom dat netcongestie woningbouw blokkeert.
- Stimuleer geclusterde woonvormen → zodat ouderen langer zelfstandig wonen en woningen vrijkomen voor gezinnen.
- Geef dorpen bouwruimte → voor jongeren, starters en ouderen in de eigen kern.
- Investeer rond OV-knooppunten → versterk bereikbaarheid, voorzieningen en woningbouw tegelijk.
- Stimuleer klimaatadaptieve wijken → met groen, waterberging en verkoeling.
- Werk aan een sterk vestigingsklimaat → waar wonen, economie, toerisme en recreatie en leefbaarheid elkaar versterken.

Opgave 3. Een toekomstbestendig landelijk gebied en een sterke voedselregio

Rivierenland is, gelegen in het hart van de vruchtbare delta van Europa, één van de belangrijkste voedselregio's van ons land. De toonaangevende fruit-, laanboom- en paddenstoelenteelt en glastuinbouw vormen een sterke economische én maatschappelijke basis; ook voor de provincie Gelderland. In een wereld en een tijd waarin voedselzekerheid, strategische autonomie en verduurzaming steeds belangrijker worden, neemt de betekenis van deze regio verder toe.

Rivierenland staat voor de volgende uitdagingen:

- behoud van een toekomstbestendige agrarische sector;
- balans tussen landbouw, natuur, woningbouw en energie;
- verduurzaming van de sector en ruimte voor innovatie;
- omgaan met druk op schaarse ruimte.

Wat vraagt dit van de provincie?

- Benoem de strategische betekenis van Rivierenland als innoverende voedselregio.
- Houd rekening met de specifieke positie van de vier tuinbouwacties in provinciaal beleid.
- Werk samen met regio en gemeenten aan een toekomstbestendig landelijk gebied.
- Maak ruimtelijke keuzes in plaats van 'ruimteconflicten' door te schuiven naar gemeenten.
- Geef duidelijkheid over de afweging tussen landbouw, natuur, energie en verstedelijking.

Opgave 4. Waterveiligheid, klimaat en het groenblauwe landschap

Rivierenland ligt in het hart van het Nederlandse riviersysteem. Rivierenland beschermt miljoenen Nederlanders stroomafwaarts via dijken, uiterwaarden en waterbergingsgebieden. Waterveiligheid begint dus in Rivierenland. Tegelijkertijd staat het groenblauwe landschap onder toenemende druk door klimaatverandering, verstedelijking en ruimteclaims.

Rivierenland staat voor de volgende uitdagingen:

- dijkversterking en waterveiligheid;
- klimaatadaptatie;
- water en bodem sturend;
- behoud van landschap en leefomgeving.

Wat vraagt dit van de provincie?

- Benoem Rivierenland expliciet als strategische water- en deltaregio.
- Werk met regio en waterschap aan een integraal uitvoeringsprogramma voor water en klimaat.
- Geef richting aan de balans tussen natuurontwikkeling, landbouw, woningbouw en water.

- Investeer in klimaatadaptatie, blauwgroene structuren en leefbare dorpen.
- Neem het Groenblauw Raamwerk Rivierenland zichtbaar op in provinciaal beleid.

Opgave 5. Energie, netcongestie en uitvoerbaarheid van de energietransitie

Netcongestie vormt vandaag de dag één van de grootste belemmeringen voor woningbouw, economische ontwikkeling en verduurzaming in Gelderland. De energietransitie vraagt niet alleen om ambities, maar ook om ruimte, infrastructuur en uitvoerbaarheid.

Rivierenland staat voor de volgende uitdagingen:

- toenemende netcongestie;
- ruimteclaims vanuit energie-infrastructuur;
- behoefte aan nieuwe onderstations;
- betaalbaarheid van de energietransitie;
- verduurzaming van bedrijven en mobiliteit.

Wat vraagt dit van de provincie?

- Maak energie-infrastructuur een integraal onderdeel van ruimtelijke keuzes (voor de duurzame opwek van elektriciteit is ruimte nodig).
- Versnel investeringen in netcapaciteit en energie-infrastructuur.
- Werk samen met regio's aan slimme, decentrale energiesystemen.
- Ondersteun innovatieve oplossingen zoals batterijopslag, netbewust bouwen en lokale energiesystemen.
- Houd rekening met de betaalbaarheid van de energietransitie in kleine kernen.
- Koppel energiebeleid nadrukkelijk aan woningbouw, economie en mobiliteit.

Opgave 6. Sterke regio's als partner van provincie en Rijk

De grote ruimtelijke en maatschappelijke opgaven landen uiteindelijk in de regio. Dáár komen woningbouw, mobiliteit, economie, water, energie en leefbaarheid samen, en dat vraagt om een provincie die samenwerkt vanuit gebieden.

Rivierenland staat voor de volgende uitdagingen:

- een steeds grotere stapeling van nationale en provinciale opgaven;
- behoefte aan integrale afweging;
- uitvoeringsdruk bij gemeenten;
- noodzaak van langdurige samenwerking tussen overheden.

Wat vraagt dit van de provincie?

- Benoem Rivierenland als strategische schakel binnen Gelderland en Nederland.
- Ontwikkel samen met de regio een integraal Regioprogramma Rivierenland.
- Sluit aan bij bestaande regionale agenda's en afspraken, zoals bijvoorbeeld de voortzetting van het Gelrepact (de gezamenlijke afspraak van Gelderland en de zes Gelderse arbeidsmarktregio's om via scholing, zij-instroom en regionale samenwerking de personeelstekorten in cruciale sectoren terug te dringen).
- Werk vanuit langdurig partnerschap voor de voor onze regio relevante kennisclusters in plaats van incidentele samenwerking, vierjarige programma's en subsidies (op die manier wordt meer structurele projectbegeleiding gerealiseerd wat bijdraagt aan meer uitvoeringskracht).
- Geef regio's ruimte én ondersteuning om integrale keuzes te maken.
- Investeer in uitvoeringskracht en structurele samenwerking.